

Wat betekent de term 'broeders'?

WoordStudie

-

Broeders = broeders en zusters?

Regelmatig valt tegenwoordig de gedachte te beluisteren dat overal waar in het Nieuwe Testament 'broeders' (Gr. *adelfoi*) staat, dit eigenlijk als 'broeders en zusters' moet worden gelezen, omdat in het Grieks die betekenis in het gebruikte woord ingesloten zou zijn. Dit is op zijn minst een onzorgvuldigheid. De vuistregel is namelijk, dat 'broeders' alleen dan kan worden gelezen als 'broeders en zusters', *als uit de samenhang niet het tegendeel blijkt!* Dat moet dus per geval worden onderzocht. In Handelingen 10:23 worden in het licht van de verzen 5, 7, 17, 20 en 11:12 met 'broeders' uitsluitend mannen aangeduid. Ook in Handelingen 15:1 zijn 'de broeders' mannen, want vrouwen werden in het Jodendom niet besneden.

In 1 Korintiërs 14:26 vertaalt de NBV (= Nieuwe Bijbelvertaling) het woord 'broeders' als 'broeders en zusters'. Hier wordt op zichzelf natuurlijk wel het geheel van broeders en zusters aangesproken – het onderwijs is immers voor de *hele* 'gemeente van God die in Korinte is' (1:2) van belang! Maar vanaf vers 34 blijkt nu juist dat *niet* alle in het daaraan voorafgaande gedeelte beschreven handelingen automatisch ook door zusters kunnen worden verricht. Dus zelfs als men 'broeders' hier leest als 'broeders en zusters', dient toch de inperking van vers 34 voluit serieus te worden genomen en mogen uit dit gedeelte geen verkeerde conclusies worden getrokken. Voorzichtigheid is dus geboden.

Broeders = leerlingen?

Een Bijbelvertaling behoort nauwkeurig te zijn en niet zomaar eigen uitlegging als vertaling te presenteren. De meeste lezers kunnen dat immers niet controleren. Met name de NBV kiest regelmatig voor interpreterende weergaven. Behalve dat in deze uitgave bijzonder vaak het Gr. *adelphoi* wordt vertaald als 'broeders en zusters', komt ook de vertaling 'leerlingen' veelvuldig voor. Dit vinden we bijv. in Handelingen 17:6, 10, 14; 18:27 (hier vertaalt men het daarnaast voorkomende woord 'discipelen', wat wél echt 'leerlingen' betekent, als 'gemeenteleden'); 28:14-15; vgl. ook de vertaling 'gelovigen' in Handelingen 21:17. De NaB (= Naardense Bijbel) vertaalt interessant genoeg hier ineens 'broeders en zusters', terwijl in de hiervoor genoemde plaatsen steeds keurig 'broeders' is vertaald.

Voorbeeld van een speculatieve keuze

Soms is de vertaling 'broeders en zusters' echt speculatief en op niets gebaseerd. Als de apostel zijn brief aan de Filippenzen afsluit, schrijft hij: 'U groeten de broeders die bij mij zijn' (Fil. 4:21). De NBV vertaalt hier zonder blikken of blozen: 'De broeders en zusters die bij mij zijn, laten u groeten' – er staat zelfs geen voetnoot bij die aangeeft dat de toevoeging 'en zusters' onzeker is.

Mijns inziens is die toevoeging vrijwel zeker onjuist. In Kolossenzen 4:10 lezen we namelijk dat Paulus de groeten overbrengt van Aristarchus, een broeder die op dat moment Paulus' medegevangene is. Ook in de brief aan Filemon (:23) worden Aristarchus' groeten overgebracht, en in die brief wordt deze broeder geen medegevangene genoemd, maar wordt hij gerangschikt onder de *medearbeiders*. Bij Epafras, ook een broeder, is juist het omgekeerde het geval: in Kolossenzen 4:12 wordt over zijn gevangenschap niet gesproken, maar in Filemon:23 wordt hij als enige een medegevangene van Paulus genoemd.

Daaruit heeft men wel afgeleid dat deze broeders beurtelings op vrijwillige basis Paulus' gevangenschap deelden. Tussen het schrijven van de brief aan de Kolossenzen en de brief aan Filemon zou dan net weer een wisseling hebben plaatsgevonden. Wie er verder in deze 'pool' meedraiden, weten we niet. Maar om nu zomaar te concluderen dat daar ook zusters bij waren, hoewel we alleen maar zekerheid hebben over enkele broeders, gaat veel te ver. Het is zelfs zeer onwaarschijnlijk dat Paulus' eigen huurwoning (Hand. 28:30), waar hij vastgeketend was aan 'de (waarschijnlijk steeds een andere) soldaat die hem

bewaakte' (vgl. Hand. 28:16; Ef. 6:20), ook een prettige plek was voor een zuster of zusters. Ze worden in ieder geval niet genoemd, dus waarom zouden we hen erbij verzinnen?

Oude Sporen 2009

